

Kaskadérovno mládí

Ten bicykl vypadal božsky, to jsem věděl jistě. Na nosič jsem si přivázal dvě školní aktovky, takže vypadal trochu jako motorka s cestovními brašnami. K rámu jsem izolačkou přilepil kus kartonu z krabice od cereálií. Když jsem se rozjel, ten karton se rozdrnčel a vydával úplně stejné zvuky jako motor motocyklu kalifornské dálniční policie, který pronásleduje podezřelého. Aspoň mně to tak v mé osmileté představivosti připadalo. Doufal jsem, že to tak bude připadat i dětem z okolí, které se na mě přišly podívat a tajně dou-

faly, že můj pokus vyrovnat se akčním hrdinům a vstoupit do dějin skončí krví a snad i pohledem na kosti trčící z rozervaného masa, jako se to o rok dříve podařilo klukovi, který chodil o ročník výš, když při přelézání plotu spadl na hranu terasy ze zámkové dlažby a skončil s otevřenou zlomeninou.

O tom pádu jsme se často bavili, když jsme sedávali namačkaní jeden vedle druhého u popelnic za parkovištěm tahačů na konci ulice. Milovali jsme nechutné historky. A stejně tak jsme milovali i svoje kola. Jednou jsem to svoje vzpřičil v úzkém průchodu mezi naší garáží a sousedním domem a použil jsem ho jako stupátko, abych se vyškrábal nahoru. Vzepřel jsem se mezi zdmi obličejem k zemi, odrazil se od sedadla a začal se pomalu soukat nahoru. Na dlaních jsem cítil drsný, překvapivě teplý povrch cihel, slyšel jsem, jak o ně drhnu bundou, a kecky s hladkými podrážkami mi povážlivě podkluzovaly. Pak najednou, v jediné vteřině, moje kolo spadlo na zem, já sklouzl přímo na něj a skončil na jedné velké hromadě kol, trubek, nohou a rukou. Ani to moc nebolelo, ale vypadalo to úžasně. Viděla to spousta mých kamarádů a můj pád odstartoval novou módu lezení po stěnách v úzkých uličkách mezi domy v naší ulici. Bod pro mě.

O několik let později jsem stál u zrodu podobné nové módy. Ve škole jsme zjistili, že ve velkém sále, ve kterém jsme se všichni scházeli při různých slavnostech a naši nadanější spolužáci tam o velké přestávce chodili na hudební recitály, se dá tak akorát dosáhnout z jednoho balkonku na druhý a přelézt mezi nimi. Takže zatímco šprti fidlali na housličky a prskali do klarinetů, já se nad jejich hlavami vynořil z těžkých rudých sametových závěsů, které lemovaly napodobeninu divadelních lóží, a nohou jsem hledal dřevěný trám na okraji sousedního balkonku. Když jsem měl pocit, že jsem připraven, a když se zrovna nikdo nedíval, přenesl jsem váhu na tu nataženou nohu a rychle se přehoupnul z jednoho výklenku na druhý. A zanedlouho se za mnou vydali další.

Ale zrovna teď přede mnou byla jiná výzva: dřevěná rampa a zástupy lidí, kteří čekali, jak tohle dopadne. Udělal jsem z toho velikou událost. Ty slunné letní dny se nekonečně vlekly a já byl v partě dětí

z okolí tak trochu kápo, a tak jsem rozhlásil, že právě já všem nabízím tu podívanou, po které právem toužím. Vytahoval jsem se. Pocho-pitelně, co jiného bych taky dělal? Všechna moje vystoupení, ať už veřejná či soukromá, byla jen příležitostí trochu se vytáhnout. Byla to strategie přežití, která se u mě přirozenou cestou vyvinula. Když jste prcek a nemůžete se na ostatní vytahovat díky své tělesné kon-stituci, pak vás zachrání vtipná poznámka. Když to nevyjde, anebo když studnice vtipných poznámek jednoho dne vyschne, uhoďte se do obličeje vlastní hustilkou. Tohle kupodivu nikdy neomrzí a lidi to milují.

Komedie je skvělým způsobem, jak si vynahradiť to, čeho se vám jinde nedostává. Zeptejte se kteréhokoli komika. Ublížívat si pro pobavení ostatních je ještě lepší. Zeptejte se kteréhokoli dvorního šaška – jestli teda ještě na nějakého narazíte. Ale neptejte se gladiátorů – mám pocit, že ti by na tohle téma mohli být poměrně hákliví. Já na tohle všechno přišel relativně brzy, takže v osmi letech už jsem byl mistrem hraných pádů, předstíraných škobrtnutí, vozembouchů a falešného omdlévání. Nejspíš bylo mou výhodou, že jsem byl malý a hubený. Když jsem spadl ze stromu, přeletěl řídítka nebo naběhl do kandelábru, neměl jsem takovou kinetickou energii, jako kdyby se o totéž pokoušeli mí větší a hřmotnější vrstevníci. Těm se při podobných nehodách lámaly kosti. Já se jen odrazil, zasmál a rozhlédl, jestli mě u toho někdo viděl.

Celé hodiny jsem přemýšlel, jak udělat dojem na holku, která bydlela v sousedním domě. Byla o několik let starší než já, vysoká, chytřá a s pozoruhodným úsměvem. Sedávala na houpačce před domem a nudila se, zatímco já za plotem pobíhal sem a tam, vyprávěl vtipy, vymýšlel si historky, opakoval ty samé vtipy a recitoval repliky z oblíbených komiksů. Když mi nakonec došly vtipy, historky i sprostá slova, která jsem kdesi odposlouchal, abych se o ně mohl podělit, uchýlil jsem se ze zoufalství k pokusům přeskočit či přelétnout záhony. To fungovalo spolehlivě. Párkrát se natáhnout, několikrát zaškokbrtnout na křivolaké cestičce a nakonec po hlavě vletět do křoví. S nepředstíraným obdivem mě pozorovala Bond girl, která právě byla svědkem

toho, jak její vyvolený vyšplhal po útesu a pobil celou legii padouchů, vyzbrojen jenom otvírákem na pivo a svým neskutečným nadáním zabíjet.

Jiné děti v mém věku po škole stavěly modely z velkých plastových brček ve snaze ohromit učitele a učitelky. Ty opravdu zlobivé děti rozdělávaly ohně a pokoušely se vloupat do školních budov, ze kterých se celé dopoledne snažily proklouznout ven. Já na rozdíl od nich stavěl dřevěné rampy a pokoušel se na kole přelétnout, co mě napadlo, šplhal jsem po zdech, pokoušel se přeskočit i zjevně nepřeskočitelné a v korunách stromů jsem stoupal výš a výš, dokud jsem zcela jasně necítil, že vzduch kolem už řídne.

Mou největší láskou ovšem bylo jízdní kolo. Vždycky jsem miloval jednostopé dopravní prostředky, ačkoli v různých obdobích mého života nabývaly trochu jiné podoby. Dodnes je miluju, byť už především v motorizovaném provedení. Když mi bylo osm let, jednou jsme si s tátou sedli a spočítali jsme, kolik dní ještě potrvá, než budu moci řídit auto. Když jsem zjistil, že na motorce bych mohl jezdit o celých 365 dní dříve, stal se pro mě tenhle životní cíl úplnou posedlostí. Stěny pokoje, o který jsem se dělil se svými bratry Nickem a Andym, byly polepené obrázky motorek, na které jsem v noci zíral, dokud jsem neusnul a nezačalo se mi o nich zdát. Mým idolem byl legendární motorkář a kaskadér Evil Knievel, jehož kousky jsem bohužel nikdy neviděl. Bylo to dávno před tím, než sportovní kanály a satelitní televize umožnily odvysílat pro pobavení celého světa reportáž o každém magorovi, který se pokouší udělat něco šíleného. Ale přestože jsem ho nikdy neviděl, věděl jsem, co dělá, a miloval jsem ho za to. Snad to byla ta kombinace showmana, herce a naprostého blázna, co mě na něm tak fascinovalo.

Stroj, na kterém jsem seděl v onom okamžiku, kdy se nedočkavě a trochu ustrašené publikum začalo zajímat, kdy že už se konečně začne něco dít, bylo jízdní kolo značky Puch. Tehdy mi nikdo neřekl, že Puch je francouzský výrobce, který se specializuje na mopedy a běžná jízdní kola vybavená malými motorky, aby se na nich snáz dalo dojet domů z vinárny. Já od nich měl malé rudé kolo vyzdobené

tak, že vypadalo pomalu jako závodní. Ale čím závodněji vypadalo, tím méně závodní bylo po stránce technické. Pneumatiky byly poměrně úzké, ale zároveň tak malé v průměru, že nikdy nemohly vypadat jako ty tenounké galusky, které se svými silničními koly odkládali ve školní kolárně naši větší a starší spolužáci. Byl jsem hrdý na řídítka ovázaná svítivě žlutou páskou, kterou jsem přesně podle návodu zakončil modrými plastovými špunty. Až na to, že tyhle špunty neustále vypadávaly, a když jsem se je pokusil přilepit lepidlem ze sady na opravu pneumatik, podařilo se mi je maličko rozleptat, takže se na ně pak chytal prach a kdejaká špína, až konce řídítek zůstaly jednou provždy černé a lepkavé. Ale ze všeho nejvíc mě trápilo, že kolo nemělo přehazovačku. Z dálky sice vypadalo jako závodní, či spíše jako jeho miniaturní varianta, ale rozhodujícím prvkem skutečného závodního kola byla přehazovačka. Choppery a griftery s nápadnými páčkami přehazování na řídítkách a převody ve stylu Sturmey-Archer zvládaly jen tři rychlosti, ale skutečné závoďáky jich měly asi tucet. Přinejmenším deset. Anebo jenom pět, ale i to by mi stačilo k tomu, abych na ulici povýšil do elitního klubu přehazovačů. Já žádné rychlosti neměl. Ani jednu. Vlastně jednu jo, ale ta byla nastavená napevno a nejevila ani nejmenší touhu po tom, že by se o své místo dělila s nějakou jinou. A tak jsem vždycky jezdil, jak rychle to šlo – ne snad, abych se někam dostal rychleji, ale v naději, že když mě někdo uvidí a nevšímne si, že šlapu jako blázen, unikne mu i tahle zásadní vada na kráse mého jinak úžasného bicyklu. Stejně jsem ho měl moc rád. Stejně to bylo to nejlepší, nejdokonalejší, nejkrásnější a samozřejmě i nejrychlejší kolo na světě. Rodiče mi ho koupili v bazaru velkého obchodního domu se sportovními potřebami u Robin Hood Island na předměstí Birminghamu. Byl to ten nejvíc vzrušující nákup, kterého jsem kdy byl svědkem. Všechna nová auta i motorky, které od té doby vstoupily do mého života, se marně pokoušejí zastínit tenhle okamžik plný vzrušení, radosti a pýchy.

Radost i pýcha mě v tomhle okamžiku pomalu opouštěly. Nechtěl jsem na rampu najet moc energicky, abych ji nerozbil – ane-

bo, v horším případě, aby ona nerozbila mě. Moje obecnstvo si začínalo povídat mezi sebou, všichni vypadali trochu otráveně a zdálo se, že se za chvíli rozutečou. Kdesi v dálce – takových osm či deset metrů přede mnou – čekala rampa. Vyrobili jsme ji z tenké dřevotřískové desky potažené blýskavě lesklým laminem, kterou asi někdo vyhodil při přestavbě kuchyně, a vypodložili ji cihlami z hromady stavebnin za naší garáží. Děti z okolí, nesourodá sebranka z naší předměstské čtvrti Shirley West Midlands, trávily tohle sobotní odpoledne stejně jako každé jiné: jezdily sem a tam na kolech, hádaly se o autíčka a navzájem se kropily „kulometnou palbou“ zpoza nízkých cihlových zídek, které lemovaly naše domovy. Když mě to přestalo bavit, navrhl jsem ostatním, že postavíme tu rampu. A než jsme dali dohromady všechno potřebné, možná mi ulítla jedna nebo dvě poznámky o tom, jak dokážu přeskochit prakticky cokoli. Někdo se vytahoval, že jeho táta přeskočil autobus, někdo jiný mu oponoval, že na tom nic není, a najednou byla rampa hotová. Jako cíl jsme stanovili, že přeletím figurku Action Mana, kterou jsme položili na asfalt za rampou. Pak jsme přidali ještě jednoho Action Mana v kamuflážovém provedení pro boj v poušti, dalšího Action Mana a nakonec i toho mého ve výstroji mé vlastní výroby – každou botu měl jinou, celý byl v maskáčích a na hlavě měl přilbu, jakou mívají jezdci při vojenských přehlídkách na královniny narozeniny. Samozřejmě jsem se pak rozhodl, že to je málo. Ten skok musel být větší, delší a úžasnější. Holky se pokoušely přidat své panenky, ale bylo jasné, že za rampou není místo pro barbíny. Přidali jsme plastovou helikoptéru s děly, ze kterých se pomocí pružinky a páčky daly vystřelovat papírové kulíčky, a taky úžasný dřevěný džíp, který mi děda vyrobil pro Action Mana, aby se mohl prohánět po imaginárních bojištích. Byla to docela slušná hromada krámů a já věděl, že budu mít co dělat, abych ji přeskočil. Moje předchozí sebedůvěra se někam vypařila a já najednou stál proti rampě a hledal odvahu ten smělý plán uskutečnit. Ale přípravy trvaly dost dlouho a obecnstvo se začínalo nudit.